

gestudeerd en als geletterden deelden zij de stijlopvattingen van hun tijd. En zoo stonden zij voor het probleem, hoe de rusticitas, de paganitas, de stijlloosheid, dat wil dus ook zeggen de wetenschappelijke minderwaardigheid, der Schrift te rijmen was met hun vast geloof, dat dit tot zelfs in den ordo verborum, de volgorde der woorden, door God geïnspireerde Boek de kenbron was van alle waarheid. Wat moesten zij antwoorden aan de heidenen, wanneer dezen betoogden, dat reeds uit den stijl dezer geschriften bleek, dat hun auteurs geheel ongeletterde lieden waren en dat daarom hun leer de moeite van het overdenken niet waard was?

Het belangrijkste argument, dat ze eeuwenlang den heidenen criticasters hebben tegengevoerd, meenden ze te vinden in de redeneering, dat God met opzet in zoo eenvoudige taal heeft willen spreken, opdat ook de allereenvoudigsten Zijn woorden zouden verstaan. Praal en pracht van stijl, zoo ongeveer redeneert Arnobius¹⁹), zijn goed voor redevoeringen in vergaderingen en voor rechtbanken; dáár zoekt men genot in schoone woorden; maar wanneer het gaat over zaken, die met uiterlijk vertoon niets te maken hebben, dan moet men letten op hetgeen gezegd wordt en niet vragen hoe fraai het gezegd wordt; het gaat niet om streeling der ooren, maar om de vraag welk nut het den hoorders aanbrengt; ook al kan men sierlijker spreken, dan zal men toch den nederigen eenvoud betrachten om de kracht van den ernst niet te verstoren. „Zou God,” zoo vraagt Lactantius²⁰), „die de kunstenaar is van geest, stem en taal, niet stijlvol kunnen spreken? Zeker, maar in zijn groote voorzienigheid heeft Hij gewild, dat de Goddelijke dingen zonder opsmuk gezegd werden, opdat allen zouden begrijpen datgene, wat Hij tot allen sprak.”

Toch krijgt men wel den indruk, dat sommige geletterde Christenen dit argument slechts schoorvoetend aanvaardden en dat het hun wel zoo lief geweest zou zijn, wanneer de Heilige Schrift naar de regelen der rhetorische kunst geschreven was. Een typisch voorbeeld van deze houding biedt Hieronymus. Ook hij had, bij de eerste kennismaking met de Schrift, een afkeer gehad van haar sermo incultus, haar onverzorgden stijl²¹). Hij erkent haar simplicitas en schrijft die toe aan de slechte vertalingen of meent, dat de Heilige Schrift opzettelijk zoo eenvoudig gestileerd is, opdat ze onont-